

DEMOČ PREMIÉRA
MILAN PAĽA HOUSĽE

DOTYKY ZA ZRKADLOM

OPERA DIVERSA — CZ

MÍSTODRŽITELSKÝ
PALÁC — BRNO
BŘEZEN — 30
19 — 00

B | R | N | O |

MORAVSKÁ
GALERIE

BRNO
MĚSTO
HUDBY

Dotyky. Za zrkadlom

30. března 2022, 19:00

Místodržitelský palác v Brně

Adrián Demoč (* 1985): Dotyky. Za zrkadlom pro sólové housle (2020) PREMIÉRA 57'

housle **Milan Paľa**

Ze spolupráce souboru [Ensemble Opera Diversa](#) se slovenským houslovým virtuosem [Milanem Paľou](#) vzešlo přes deset společných koncertních projektů a zvukových nahrávek. Tato součinnost započala v roce 2015 uvedením skladby *Concerto funebre* pro housle a smyčce německého skladatele Karla Amadea Hartmanna. Od tohoto momentu se v této synergii pravidelně realizuje minimálně jeden brněnský koncert ročně, na nichž ve společné interpretaci zazněly mj. světové nebo české premiéry skladeb Adriána Demoče, Františka Gregora Emmerta, Heinze Karla Grubera, Jevgenije Iršaie, Mariana Lejavy, Pascala Manolia, Alexandra Moyzese a Miloše Štědrone. Mimo hranice města Brna Diversa a Milan Paľa vystoupili na festivalech Forfest a Svatováclavský hudební festival. Společnými silami byly v produkci Pavlík Records pořizeny nahrávky skladeb dříve zmíněných Adriána Demoče, Jevgenije Iršaie, Mariana Lejavy a Pascala Manolia, ale také Roberta Schumanna nebo Ludwiga van Beethovena. Tato bohatá spolupráce nyní pokračuje pořádáním dvou sólových recitálů, na nichž houslista uvede celovečerní díla pro housle od spřízněných autorů [Adriána Demoče](#) (30. března) a [Jany Kmiřové](#) (11. května). Třebaže je možné si tyto kompozice již přes rok vyslechnout na Paľových nahrávkách, živě zazní v rámci tohoto koncertního diptychu ve světových premiérách.

S Milanom Paľom sme snívali o „celovečernej“ skladbe pre husle už v samotných počiatkoch našej spolupráce, ešte ako spolužiaci na JAMU (2002/2003). Tieto prvé rozpracované pokusy však ostali len v námetoch, fragmentoch, kresbách. V jednom náčrte som napríklad chcel vedľa Milana umiestiť dve veľké ikony a skladbu formovo a náladovo stavať trochu podobne ako Tarkovskij svojho Andreja Rubľova. (Mal som kvôli tomu požičanú aj hrbu kníh o ikonografii). Skladbu som ale z viacerých dôvodov nedokončil. Myslím, že som sám cítil, že sa ako skladateľ musím na podobnú skladbu vypísať. Aby skladba nebola len napĺňaním vopred premysleného nápadu, silenou realizáciou imperatívu.

Potreba vrátiť sa k tejto možnosti prišla takmer po osemnástich rokoch, v spojení s túžbou po hudbe krehkej a neuponáhľanej.

Vo viacerých skladbách hľadám túto krehkosť vždy nanovo. Mám ale dojem, že v tejto skladbe je intímnosť mojej hudby (nenútim sa do nej) posunutá ešte ďalej, respektíve inam. Hudba je skomponovaná ako znejúci zvukový list – monológ, no zároveň ide aj o viacvrstvový dialóg: medzi skladateľom a huslistom, medzi huslistom a poslucháčom, medzi skladateľom a poslucháčom.

Počas komponovania sme s Milanom pretelefonovali celé hodiny. Svojím spôsobom to bol istý návrat k prvému roku nášho kamarátstva a druhu spolupráce, na aký sa nám odvtedy už nenaskytla príležitosť. Toto všetko sa odzrkadlilo nielen v samotnej hudbe, ale aj spôsobe práce. Skladbu som doslova potreboval písať intenzívne, horúčkovo, priam telesne, vo dne aj v noci (ďakujem manželke a deťom!). Možno to bola vypätá reakcia na vypätú situáciu.

Mimochodom, katalyzátorom bol v tomto prípade opäť film, či skôr spomienka na filmy (telefonické rozhovory o Tarrovi, Tarkovskom), rozmýšľanie o filmovom „čase“ (Tarr, Tarkovskij, ale aj Herzog) a čítanie čerstvo vydaného pracovného denníka Ingmara Bergmana, ktorý vtedy vyšiel v španielčine.

A ešte toto je dôležité: pred rokmi mi hodinová skladba prichodila trochu ako „ukazovanie svalov“. Nevieť, či som po rokoch konečne na túto úlohu dozrel, ale hodina mi v tomto prípade vôbec nepripadala ako prehnaná dĺžka. Cítil som, že takáto časová plocha mi otvára nové možnosti a prináša predtým nepoznanú radosť. Skladbu som si často prehrával a hodiny plynuli. Morton Feldman by o nej možno povedal, že je to „krátka dlhá skladba“.

Venujem ju, samozrejme, Milanovi Paľovi. Možno nie je zbytočné pripomenúť, že bez neho by nejstvovala nielen táto, ale ani mnohé iné skladby, či už moje vlastné, alebo od iných skladateľov.

Adrián Demoč

(více na www.casopiskabinet.sk/2022/02/cas-dlhych-skladiieb)

Adrián Demoč (* 1985) vystudoval kompozici v Brně (František Gregor Emmert, Martin Smolka), Bukurešti (Doina Rotaru) a Vilniusu (Osvaldas Balakauskas). Jeho skladby dosud zazněly na koncertech a festivalech v mnoha evropských zemích i v USA. Je autorem skladeb orchestrálních (*Selbstporträt mit Sikorski und Górecki (und Ligeti ist auch dabei)*), komorních (*Kvarteto, Septett, Lešenie k zahľbeniu, Ozvena*), slovních a konceptuálních partitur (*Šach 1 a 2, Glissando a kvinty*). Píše rovněž hudbu pro soubory tance či divadla (*Bioprodukt, Lososy*). V roce 2011 byl rezidenčním skladatelem souboru United Nations Youth Orchestra (Španělsko), o tři roky později se stal finalistou soutěže Cellotronic Games Competition (USA) a v roce 2016 zvítězil v soutěži souboru Plural Ensemble (Španělsko). V roce 2018 se pak se svou skladbou *Neha. Adagio pre Orchester* umístil na 3. místě ve skladatelské soutěži České filharmonie. Na Slovensku vyšly na CD jeho sólové skladby *Žiadba, Katharsis, Apogeum* a *Husle* (Pavlik Records), všechny v podání Milana Paľy. Adrián Demoč se také věnuje improvizaci (fujara či jiné nástroje) a píše články o současné hudbě. V roce 2018 uvedl Ensemble Opera Diversa spolu s Milanem Paľou a dirigentem Mariánem Lejavou ve světové premiéře Demočův koncert pro milanolu a smyčce s názvem *Struny: steny, zhluky, sny*. Žije ve Španělsku.

Milan Paľa (* 1982) je česko-slovenským houslistou. Studoval na Konzervatóriu J. L. Bellu v Banské Bystrici, později pokračoval ve studiu na Hochschule für Musik und darstellende Kunst ve Vídni a na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. V soukromé třídě Semjona Yaroshevicha se obeznámil s legendární ruskou školou Davida Oistracha a v období studia se pravidelně účastnil mezinárodních mistrovských kurzů Vladimíra Spivakova v Zurichu. Byla to však spolupráce se skladateli, která měla zásadní vliv formování jeho hudebního projevu. Blízký vztah a tvořivá spolupráce se skladateli jako jsou Jean Guillou, Jevgenij Iršai a František

Gregor Emmert vedla ke vzniku množství skladeb „šitých na míru“ houslistovi, který průběžně rozšiřoval své interpretační schopnosti až k bodu, kdy jeho hra daleko přesáhla běžné limity. Milan Paľa je vyhledávaným interpretem pro uvádění nových děl. Má za sebou velké množství premiér skladeb současných autorů (vedle již zmíněných jsou jimi například Marian Lejava, Christophe Sirodeau, Erkki-Sven Tüür, Ádám Kondor, Ivan Josip Skender, Ante Knešaurek, Tõnu Kõrvits, Daniel Matej, Lena Sierova, Wolfgang Bauer a další).

produkce Jiří Čevela, Eva Křížková, Lubor Pokluda, Dominika Volfová

grafika Jakub Rejlek

text Jiří Čevela, Dominika Volfová

foto Julián Veverica, Tomáš Znamenáček

NEJBLIŽŠÍ KONCERTY A PŘEDSTAVENÍ ENSEMBLE OPERA DIVERSA

5. dubna 2022, 19:00, Divadlo Husa na provázku

ŠTĚĐOŇ

JANÁČEK – IŠTVAN – ŠTĚĐROŇ – KOHOUTEK – KAPR

Odložený narozeninový koncert pro Miloše Štěďroně se světovou premiérou jeho skladby a uvedením děl skladatelů spjatých s jubilantovým životem a dílem.

11. dubna 2022, 19:30, Klub Leitnerova

Manželské miniopery a kjógeny

Společný večer Ensemble Opera Diversa a Divadla kjógen představující japonskou frašku ze všech stran.

7. května 2022, 15:00, CO.LABS (ex Buranteatr)

Městská strašidla

Humoristický cyklus dětských minioper na libreto Martina Kyšperského s hudbou Zdeňka Krále, Ondřeje Kyase a Martina Doubravy v režii Lukáše Kopeckého.

11. května 2022, 19:00, kaple Káznice na Cejlu

O tvojej tváři

KMIŤOVÁ

Druhý z dvojice koncertů se světovou premiérou celovečerního díla pro sólové housle v podání virtuosa Milana Pały.

17. května 2022, 19:00, kostel blahoslavené Marie Restituty, Brno-Lesná

Misericordia

MATTHEWS – VASKS – MACMILLAN – BORZÍK

Chrámový koncert v novém kostele na Lesné se třemi českými premiérami za účasti komorního sboru Ensemble Versus a trumpetistů Víta Otáhala a Jozefa Zimky.

Všechny změny vyhrazeny.

www.operadiversa.cz

www.facebook.com/operadiversa/

www.instagram.com/operadiversa/

Koncert se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a statutárního města Brna.

Podpořte nás, číslo účtu [205149060/0300](https://www.uzp.cz/205149060/0300).

Děkujeme!